

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. lapkričio 15 d.*

„Direktyva 2004/48/EB — Taisyklės, reglamentuojančios įrodymų tyrimą nacionalinio teismo, kuriam pateiktas prašymas pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, nagrinėjamoje byloje — Nacionalinio teismo galios — Paryžiaus konvencija — TRIPS sutartis“

Byloje C-180/11

dėl *Fővárosi Bíróság* (Vengrija) 2010 m. rugsėjo 29 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. balandžio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Bericap Záródástechnikai bt

prieš

Plastinnova 2000 kft,

dalyvaujant

Magyar Szabadalmi Hivatal,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro trečiosios kolegijos pirmininko pareigas einanti R. Silva de Lapuerta, teisėjai K. Lenaerts, E. Juhász, J. Malenovský (pranešėjas) ir D. Šváby,

generalinė advokatė V. Trstenjak,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Bericap Záródástechnikai bt*, atstovaujamos *ügyvéd* Zs. Kacsuk,
- *Plastinnova 2000 kft*, atstovaujamos *ügyvéd* J. Hergár,
- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Fehér ir K. Szijjártó,
- Europos Komisijos, atstovaujamos F. Bulst ir B. Béres,

* Proceso kalba: vengrų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą išklausius generalinę advokatę, nagrinėti bylą be išvados,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, p. 45; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 2 t., p. 32) išaiškinimo, taip pat dėl Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (toliau – TRIPS sutartis), kuri yra Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties, pasirašytos 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše ir patvirtintos 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 80), 1 C priede, ir dėl 1883 m. kovo 20 d. Paryžiuje pasirašytos Konvencijos dėl pramoninės nuosavybės saugojimo, paskutinį kartą peržiūrėtos 1967 m. liepos 14 d. Stokholme ir iš dalies pakeistos 1979 m. rugsėjo 28 d. (*Recueil des traités des Nations unies*, 828 t., Nr. 11851, p. 305, toliau – Paryžiaus konvencija).
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Bericap Záródástechnikai bt* (toliau – *Bericap*) ir *Plastinnova 2000 kft* (toliau – *Plastinnova*) dėl naudingojo modelio naujumo ir jį pagrindžiančio išradimo lygio tariamo nebuvimo.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

TRIPS sutartis

- 3 TRIPS sutarties preambulės pirma pastraipa suformuluota taip:
„Siekdamos sumažinti tarptautinės prekybos iškraipymus ir trukdymus ir atsižvelgdamos į būtinybę skatinti efektyvią ir tinkamą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą, taip pat siekdamos užtikrinti, kad pačios intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo priemonės ir tvarka netaptų teisėtos prekybos kliūtimis“.
- 4 TRIPS sutarties I dalies „Bendrosios nuostatos ir pagrindiniai principai“ 1 straipsnio 1 ir 2 dalyje teigiama:
„1. Valstybės narės įgyvendina šios Sutarties nuostatas. Valstybės narės gali, bet neprivalo, savo įstatymuose numatyti didesnę apsaugą, negu reikalauja ši Sutartis, su sąlyga, kad tokia apsauga neprieštarautų šios Sutarties nuostatoms. Valstybės narės savo teisės sistemoje ir praktikoje gali nustatyti atitinkamą šios Sutarties nuostatų vykdymo būdą.
2. Šioje Sutartyje terminas „intelektinė nuosavybė“ taikomas visoms intelektinės nuosavybės kategorijoms, esančioms II dalies 1–7 skyrių objektu.“
- 5 Šios sutarties 2 straipsnyje „Intelektinės nuosavybės konvencijos“ numatyta:
„1. Dėl šios Sutarties II, III ir IV dalių, valstybės narės laikosi Paryžiaus konvencijos (1967) 1–12 straipsnių ir 19 straipsnio.

2. Jokios šios Sutarties I–IV dalių nuostatos nesumažina išpareigojimų, kuriuos gali viena kitai turėti valstybės narės pagal Paryžiaus konvenciją, Berno konvenciją, Romos konvenciją ir Intelektinės nuosavybės sutartį dėl integralinių mikroschemų.“

- 6 TRIPS sutarties 41 straipsnio, esančio jos III dalyje „Intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimas“, 1–3 dalyse išdėstyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo tvarka, numatyta šioje Sutarties dalyje, būtų apibrėžta jų įstatymuose taip, kad būtų leidžiama imtis efektyvių veiksmų prieš kiekvieną šioje Sutartyje numatytą intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo veiksmą, įskaitant operatyvias priemones pažeidimų išvengti ir priemones, kurios sulaukėtų nuo tolesnių pažeidimų. Ši tvarka turi būti taikoma taip, kad nebūtų sukuriamos kliūtys teisėtai prekybai ir kad būtų numatytos protekcinės priemonės nuo piktnaudžiavimo ja.

2. Intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo tvarka turi būti nešališka ir teisinga. Ji neturi būti dirbtinai komplikauta ar brangi, taip pat neturi būti nepagrįstai ribojamas laikas ar nepateisinamai vilkinama.

3. Pageidautina, kad sprendimai dėl bylos esmės būtų raštiški ir pagrįsti. Jie be nereikalingo delsimo turi tapti prieinami bent byloje dalyvaujančioms šalims. Sprendimai dėl bylos esmės turi remtis tik įrodymais, kuriuos pateikia šalys, kai joms suteikiama galimybė būti išklaustytomis.“

Paryžiaus konvencija

- 7 Visos Europos Sąjungos valstybės narės yra Paryžiaus konvencijos šalys.

- 8 Šios konvencijos 1 straipsnio 2 dalyje skelbiama:

„Pramoninės nuosavybės apsaugos objektais laikomi išradimų patentai, naudingieji modeliai, pramoninis dizainas, prekių ženklai, paslaugų ženklai, firmų vardai ir kilmės nuorodos arba kilmės vietos pavadinimai, taip pat apsauga nuo nesąžiningos konkurencijos.“

- 9 Šios konvencijos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Kiekvienos į Sąjungą įeinančios šalies piliečiai kitose šalyse naudojami pramoninės nuosavybės apsaugos atžvilgiu tokiais pačiais privilegijomis, kokias šiuo metu arba ateityje suteikia atitinkami įstatymai saviems piliečiams, nevaržant šioje Konvencijoje numatytų teisių. Iš to išplaukia, kad jų teisės bus saugomos taip pat, kaip ir tos šalies piliečių teisės, ir jie naudosis tomis pačiomis teisėtomis apsaugos priemonėmis nuo bet kokio pasikėsimo į jų teises, jeigu laikysis sąlygų ir formalumų, numatytų savo šalies piliečiams.“

Sąjungos teisė

- 10 Direktyvos 2004/48 4–6 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(4) Tarptautiniu lygiu visos valstybės narės ir pati Bendrija savo kompetencijos ribose privalo laikytis [TRIPS sutarties] <...>.

(5) TRIPS sutartyje visų pirma yra nuostatos dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo priemonių, kurios yra bendri tarptautiniu lygiu taikomi standartai, įgyvendinami visose valstybėse narėse. Ši direktyva nepažeidžia valstybių narių tarptautinių išpareigojimų, įskaitant išpareigojimus pagal TRIPS sutartį.

(6) Taip pat yra tarptautinių konvencijų, kurių šalys yra visos valstybės narės ir kuriose taip pat yra nuostatos dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo. Tai visų pirma Paryžiaus konvencija <...>, Berno konvencija dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos ir Romos konvencija dėl atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančiųjų organizacijų apsaugos.“

11 Šios direktyvos 27 konstatuojamojoje dalyje pažymima:

„Kad sprendimai intelektinės nuosavybės pažeidimo atvejais papildomai atgrasytų vykdyti kitus pažeidimus ir prisidėtų prie visuomenės švietimo, naudinga tokius sprendimus skelbti.“

12 Vadovaujantis šios direktyvos 32 konstatuojamąja dalimi:

„Šioje direktyvoje laikomasi pagrindinių teisių ir principų, kurie visų pirma yra pripažįstami Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Visų pirma ši direktyva siekia užtikrinti visišką pagarbą intelektinei nuosavybei pagal tos Chartijos 17 straipsnio 2 dalį“.

13 Direktyvos 2004/48 1 straipsnyje taip apibrėžiamas jos objektas:

„Ši direktyva nustato priemones, procedūras ir gynybos būdus užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių gynimą. Šioje direktyvoje terminas „intelektinės nuosavybės teisės“ apima pramoninės nuosavybės teises.“

14 Šios direktyvos 2 straipsnio, susijusio su jos taikymo sritimi, 1 dalyje nustatyta:

„Nepažeidžiant priemonių, kurios yra ar gali būti numatytos Bendrijos ar nacionalinės teisės aktuose, jei tokios priemonės yra palankesnės teisių turėtojams, šioje direktyvoje numatytos priemonės, procedūros ir gynybos būdai yra taikomi 3 straipsnio nustatyta tvarka visiems intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams, numatytiems Bendrijos ir (arba) atitinkamos valstybės narės nacionaliniuose teisės aktuose.“

15 Direktyvos 2004/48 2 straipsnio 3 dalies b punkte numatyta, kad ji neturi poveikio „valstybių narių tarptautiniams įsipareigojimams ir visų pirma TRIPS sutarčiai, įskaitant įsipareigojimus, susijusius su baudžiamosiomis procedūromis ir bausmėmis.“

16 Šios direktyvos 3 straipsnyje skelbiama:

„1. Valstybės narės numato priemones, procedūras ir gynybos būdus, būtinus užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių, kurioms taikoma ši direktyva, vykdymą. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai turi būti sąžiningi, teisingi, neturi būti komplikuoti ar brangūs, ar sukelti nepagrįstą vėlavimą ar delsimą.

2. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai taip pat turi būti veiksmingi, proporcingi ir atgrasantys; jie turi būti taikomi tokiu būdu, kad nebūtų sukuriamos kliūtys teisėtai prekybai ir numatytų apsaugos priemonės nuo piktnaudžiavimo jomis.“

Vengrijos teisė

Naudingųjų modelių apsaugos įstatymas

- 17 1991 m. Įstatymo Nr. XXXVIII dėl naudingųjų modelių apsaugos (*A használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény*) 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„1. Naudinguoju modeliu gali būti apsaugotas bet koks techninis sprendimas, susijęs su daikto koncepcija, struktūra ar jo sudedamųjų dalių sujungimu (toliau – modelis), su sąlyga, kad jis yra naujas, išradimo lygio ir galimas panaudoti pramonėje.“

- 18 Naudingųjų modelių apsaugos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Technikos lygiu laikoma visa, kas iki prioriteto datos buvo prieinama visuomenei pateikus aprašą arba pradėjus naudoti nacionalinėje teritorijoje.“

- 19 Pagal šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalį:

„Naudingasis modelis yra išradimo lygio, jeigu atsižvelgiant į technikos lygį, technikos specialisto požiūriu, jis nėra akivaizdus.“

- 20 Šio įstatymo 5 straipsnyje skelbiama:

„1. Modelio paraišką pateikusio asmens modeliui suteikiama apsauga, jeigu:

- a) modelis atitinka šio įstatymo 1–4 straipsniuose numatytus reikalavimus ir pagal šio straipsnio 2 dalį ir šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalį nėra pagrindų atsisakyti tokią apsaugą suteikti.“

- 21 Naudingųjų modelių apsaugos įstatymo 24 straipsnyje numatyta:

„1. Modelis pripažįstamas negaliojančiu, jei:

- a) jo apsaugos objektas neatitinka 5 straipsnio 1 dalies a punkte numatytų reikalavimų.

<...>“

- 22 Šio įstatymo 26 straipsnyje teigiama:

„Vengrijos patentų biuras yra kompetentingas:

<...>

- c) pripažinti modelį negaliojančiu.“

- 23 Šio įstatymo 27 straipsnyje skelbiama:

„<...>

3. Laikydami 37 straipsnio teismai atlieka Vengrijos patentų biuro sprendimų, priimtų su modelių apsauga susijusiose bylose, teisminę kontrolę.

4. Kol nesikreipta į teismą, gavęs prašymą pakeisti sprendimą, Vengrijos patentų biuras gali pakeisti arba atšaukti bet kokią sprendimą, kuri priėmus buvo baigta procedūra dėl:

<...>

c) modelio pripažinimo negaliojančiu.“

24 Pagal Naudingųjų modelių apsaugos įstatymo 36 straipsnio 3 dalį:

„Patentams taikomi teisės aktai *mutatis mutandis* taikomi procedūrose <...> dėl modelių pripažinimo negaliojančiais.“

25 Šio įstatymo 37 straipsnyje numatyta:

„1. Gavęs prašymą teismas gali pakeisti Vengrijos patentų biuro sprendimus, priimtus:

a) pagal šio įstatymo 27 straipsnio 4 dalį.

<...>

13. Kitais klausimais teismų atliekamai Vengrijos patentų biuro sprendimų patentų srityje kontrolės procedūrai taikomos nuostatos *mutatis mutandis* taikomos teismų atliekamai minėto biuro sprendimų modelių srityje kontrolės procedūrai.“

Patentų įstatymas

26 1995 m. Įstatymo Nr. XXXIII dėl patento saugomų išradimų (toliau – Patentų įstatymas) 42 straipsnyje numatyta:

„<...>

3. Tuo atveju, kai priimtas galutinis sprendimas atmesti prašymą pripažinti patentą negaliojančiu, remiantis tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis negalima pateikti naujo prašymo pripažinti tokį patentą negaliojančiu.“

27 Patentų įstatymo 80 straipsnyje skelbiama:

„1. Nepažeidžiant 2 dalies, kiekvienas asmuo pagal šio įstatymo 42 straipsnį gali pateikti prieš patento savininką nukreiptą prašymą pripažinti patentą negaliojančiu.

2. Prašymą pripažinti patentą negaliojančiu pagal 42 straipsnio 1 dalies d punktą pateikia asmuo, kuris pagal įstatymą turėtų būti jo savininkas.“

28 Šio įstatymo 81 straipsnyje teigiama:

„<...>

3. Atsiėmus prašymą dėl pripažinimo negaliojančiu procedūra gali būti tęsiama *ex officio* <...>.“

29 Šio įstatymo 86 straipsnyje nustatyta:

„1. Budapešto municipalinis teismas turi išimtinę jurisdikciją nagrinėti prašymus pakeisti Vengrijos patentų biuro sprendimus.

<...>“

30 Remiantis to paties įstatymo 88 straipsniu:

„Prašymus pakeisti Vengrijos patentų biuro sprendimus teismas priima pagal ne ginčo procesą reglamentuojančias normas, nepažeisdamas šiame įstatyme nustatytų leidžiančių nukrypti nuostatų. Tokiai procedūrai *mutatis mutandis* taikomos 1952 m. Įstatymo Nr. III dėl civilinio proceso kodekso (*A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény*) bendrosios nuostatos, nebent šiame įstatyme numatyta kitaip arba ne ginčo procesas turi būti vykdomas kitaip.“

Civilinio proceso kodeksas

31 Civilinio proceso kodekso 3 ir 4 straipsniai yra jo I dalies „Bendrosios nuostatos“ skyriaus „Pagrindiniai principai“ poskyryje „Teismų uždaviniai civilinėse bylose“.

32 Šio kodekso 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„2. Teismas privalo atsižvelgti į šalių reikalavimus ir kitus teisinių pasekmių sukeliančius pareiškimus, nebent įstatyme numatyta kitaip. <...>“

33 Šio kodekso 4 straipsnio 1 dalyje skelbiama:

„1. Vertindamas teismas neprivalo vadovautis kitų institucijų priimtais sprendimais arba sprendimais drausminės atsakomybės srityje ir juose konstatuotomis faktinėmis aplinkybėmis.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

34 1991 m. gegužės 17 d. *Plastinnova* pateikė Vengrijos patentų biurui pramoninio dizaino paraišką (Nr. 2252-320/91), o 1992 m. rugsėjo 1 d. – naudingojo modelio paraišką. Pateikdama antrąją paraišką *Plastinnova*, remdamasi prašomos apsaugos pakeitimu, reikalavo su pirmąja paraiška susijusios prioriteto teisės. Vengrijos patentų biuras patenkino šį prašymą pakeisti apsaugą ir gavęs naudingojo modelio paraišką įregistravo naudingąjį modelį, suteikdamas prioriteto teisę, siejamą su pramoninio dizaino paraiška.

35 Vykstant administracinei procedūrai 1998 m. gegužės 6 d. *Bericap* pateikė prašymą pripažinti aptariamą naudingąjį modelį negaliojančiu, remdamasi tuo, kad jis nėra naujas ir stokoja jį pagrindžiančio išradimo lygio.

36 2004 m. birželio 1 d. Sprendimu Nr. U9200215/35 Vengrijos patentų biuras patvirtino, kad minėtas modelis paliekamas galioti, tačiau apribojo jo apsaugos apimtį.

37 *Plastinnova*, kaip naudingojo modelio savininkė, kreipėsi į *Fővárosi Bíróság* su prašymu pakeisti šį Vengrijos patentų biuro sprendimą. Šis pirmąja instancija prašymą nagrinėjęs teismas prašymą atmetė ir, pakeisdamas Sprendimą Nr. U9200215/35, ginčijamą naudingąjį modelį pripažino negaliojančiu.

38 *Plastinnova* apskundus sprendimą apeliacine tvarka, *Fővárosi ítélőtábla* (Budapešto apeliacinis teismas) nutartimi iš dalies pakeitė pirmojoje instancijoje priimtą sprendimą ir, pakeitęs jį, kiek tai susiję su naudingojo modelio pripažinimu negaliojančiu, kitais klausimais paliko jį galioti.

39 *Legfelsőbb Bíróság* (Aukščiausiasis Teismas), gavęs *Bericap* kasacinį skundą, paliko galioti apeliacinėje instancijoje priimtą nutartį.

- 40 Pagrindinė byla (administracinė procedūra) pradėta 2007 m. sausio 31 d., *Bericap* pateikus Vengrijos patentų biurui naują prašymą pripažinti ginčijamą naudingąjį modelį negaliojančiu. Ši bendrovė nurodė, kad negaliojimo pagrindas – naudingojo modelio naujumo ir jį pagrindžiančio išradimo lygio nebuvimas. Prie prašymo ji, be kitų dokumentų, pridėjo patentų aprašus, pateiktus prieduose Nr. K4–K10, K19–K25, taip pat – K29 ir K30.
- 41 *Plastinnova*, remdamasi ankstesne naudingojo modelio pripažinimo negaliojančiu procedūra, prašė atmesti naująjį prašymą pripažinti negaliojančiu nenagrinėjant jo iš esmės.
- 42 Sprendimu Nr. U9200215/58 Vengrijos patentų biuras atmetė šį prašymą pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, remdamasis Patentų įstatymo 42 straipsnio 3 dalimi. Jis pritaikė šią nuostatą taip, kad per naują modelio pripažinimo negaliojančiu procedūrą analizuodamas minėtus dokumentus visiškai neatsižvelgė į patentų aprašus K4–K8, K10, K19, K21 ir K22. Pasak jo, šiais dokumentais „remtasi priimant sprendimą vykstant ankstesnei procedūrai dėl negaliojimo“. Jis pridūrė, kad „kiekvienas iš šių dokumentų [buvo išnagrinėtas], neatsižvelgiant į tai, ar jame pateikta naudinga informacija apie nagrinėjamą modelį,“ ir „kadangi sprendimas, priimtas vykstant ankstesnei procedūrai, paremtas visais šiais išnagrinėtais dokumentais, šioje procedūroje į minėtus dokumentus atsižvelgti nereikia“. Vengrijos patentų biuras taip pat nurodė, kad, „kiekviena iš savybių, aptariamų pagrindiniuose reikalavimuose dėl naudingojo modelio apsaugos, matyti iš nuotraukų, taigi gali būti prašoma, kad naudingojo modelio apsaugai būtų suteiktas prioritetas“. Jis pridūrė, kad „prioriteto klausimas jau nagrinėtas sprendime, priimtame vykstant ankstesnei procedūrai, ir jame taip pat [buvo remtasi] išvada, kad naudingojo modelio apsaugai galima buvo prašyti suteikti prioriteta; minėtas prioritetas jai suteiktas dėl pakeistos pramoninio dizaino apsaugos“. Šiuo atžvilgiu Vengrijos patentų biuras nurodė, kad patentų aprašai K20 ir K23 nepriskirtini technikos lygiui.
- 43 Galiausiai Vengrijos patentų biuras nagrinėjo, ar modelis nėra naujas ir ar stokoja jį pagrindžiančio išradimo lygio, atsižvelgdamas tik į patentų aprašus K9, K24, K25, K29 ir K30, ir nusprendė, kad nurodytų negaliojimo pagrindų buvimas nebuvo įrodytas.
- 44 *Bericap* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui padavė prašymą pakeisti sprendimą Nr. U9200215/58 ir reikalavo, kad naudingasis modelis būtų pripažintas negaliojančiu. Ji prašė atsižvelgti į visus pateiktus įrodymus ir teigė, kad naudingojo modelio apsauga suteikė šio modelio savininkui išimtinės teises, panašias į patento suteikiamas teises. Būtent dėl šios priežasties remiantis visuotiniu interesu būtina užtikrinti, kad išimtinės teisės būtų grindžiamos tik teisinius reikalavimus atitinkančio naudingojo modelio apsauga. Numatydamas pripažinimo negaliojančiu teisinį institutą teisės aktų leidėjas sudarė sąlygas visuotinio intereso apsaugai. Pripažinimo negaliojančiu procedūrai būdingas visuotinis interesas matyti iš Patentų įstatymo 80 straipsnio 1 dalies, kurioje nustatyta, kad, nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalies, kiekvienas asmuo, remdamasis šio įstatymo 42 straipsniu, gali prašyti pripažinti patentą negaliojančiu ir pateikti šiuo tikslu prieš patento savininką nukreiptą prašymą. Visuotinis interesas išplaukia ir iš šio įstatymo 81 straipsnio 3 dalies, pagal kurią atsiėmus prašymą dėl negaliojimo procedūra gali būti tęsiama *ex officio*.
- 45 *Plastinnova* prašė palikti galioti sprendimą Nr. U9200215/58 remdamasi šio sprendimo pagrįstumu.
- 46 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas panaikino sprendimą Nr. U9200215/58 ir grąžino Vengrijos patentų biurui bylą, kad būtų priimtas naujas sprendimas. Šis teismas nusprendė, kad negalima neatsižvelgti į vykstant naujai naudingojo modelio pripažinimo negaliojančiu procedūrai pateiktus įrodymus vien dėl to, kad jie jau buvo pateikti ankstesnėje naudingojo modelio pripažinimo negaliojančiu procedūroje.
- 47 *Fővárosi ítéltábla*, konstatavęs, kad nagrinėdamas naują prašymą dėl pripažinimo negaliojančiu Vengrijos patentų biuras tinkamai nustatė nagrinėtinas faktines aplinkybes, panaikino pirmojoje instancijoje priimtą nutartį ir grąžino bylą iš naujo nagrinėti *Fővárosi Bíróság*, kad šis teismas iš naujo išnagrinėtų bylą ir priimtų naują sprendimą.

- 48 Sprendime, kuriuo teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, *Fővárosi Bíróság* teigia, kad atsižvelgiant į Direktyvos 2004/48 nuostatas, ypač į jos 2 straipsnio 1 dalį ir 3 straipsnio 2 dalį, jam kyla klausimas, kaip taikomos nacionalinės teisės normos, reglamentuojančios naudingojo modelio pripažinimo negaliojančiu procedūras.
- 49 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, be kita ko, pažymi, kad klausimai, į kuriuos Teisingumo Teismo prašoma atsakyti pagal prašymo priimti prejudicinį sprendimą procedūrą, paremti Paryžiaus konvencijos ir TRIPS sutarties nuostatų palyginimu su tuo, kaip taikomos atitinkamos nacionalinės teisės normos. Jis šiuo klausimu nurodo, kad Vengrijoje Paryžiaus konvencija paskelbta 1970 m. Dekretu-įstatymu Nr. 18, o TRIPS sutartis – 1998 m. Įstatymu Nr. IX.
- 50 Šiomis aplinkybėmis *Fővárosi Bíróság* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Europos Sąjungos teisės nepažeidžia priemonės, procedūros ir gynimo būdai, kurie procedūroje dėl sprendimo pakeitimo, susijusioje su prašymu pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, taikomi taip, kad nacionalinio teismo nesaisto bylos šalių reikalavimai ir kiti teisinių pasekmių sukelti pareiškimai ir jis *ex officio* gali nurodyti pateikti, kaip pats mano, reikalingus įrodymus?
  2. Ar Europos Sąjungos teisės nepažeidžia priemonės, procedūros ir gynimo būdai, kurie procedūroje dėl sprendimo pakeitimo, susijusioje su prašymu pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, taikomi taip, kad atliekant vertinimą nacionalinio teismo nesaisto nei administracinis sprendimas, priimtas gavus prašymą pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, nei jame konstatuotos faktinės aplinkybės, nei pripažinimo negaliojančiu pagrindai, kuriais remtasi administracinėje procedūroje, ar vykstant šiai procedūrai padaryti pareiškimai, vertinimai ar pateikti įrodymai?
  3. Ar Europos Sąjungos teisės nepažeidžia priemonės, procedūros ir gynimo būdai, kurie procedūroje dėl sprendimo pakeitimo, susijusioje su nauju prašymu pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, taikomi taip, kad nacionalinis teismas atmeta su nauju prašymu pateiktus įrodymus, įskaitant susijusius su technikos lygiu, kurie jau buvo pateikti ankstesniam prašymui pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu pagrįsti?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumų

- 51 *Plastinnova* ir Vengrijos vyriausybė, remdamosi įvairiais pagrindais, ginčija prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą.
- 52 Pirma, *Plastinnova* Teisingumo Teismo prašo atmesti minėtą prašymą, nenagrinėjant jo iš esmės, dėl to, kad, viena vertus, remiantis Civilinio proceso kodeksu *Fővárosi Bíróság* neturėjo teisės pateikti tokio prašymo, kita vertus, kadangi šioje pagrindinėje byloje ginčijamas sprendimas gali būti apskūstas kasacine tvarka, tik Aukščiausiasis Teismas gali pradėti prašymo priimti prejudicinį sprendimą procedūrą.
- 53 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką SESV 267 straipsniu nacionaliniams teismams suteikiama plačiausia teisė pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kai jie mano, jog nagrinėjamoje byloje kyla klausimų dėl Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo ar galiojimo, ir dėl to jie turi priimti sprendimą. Be to, nacionaliniai teismai gali

laisvai pasinaudoti šia galimybe bet kuriuo, kaip jie patys mano, tinkamu proceso momentu (žr. 2010 m. spalio 5 d. Sprendimo *Elchinov*, C-173/09, Rink. p. I-8889, 26 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 54 Teisingumo Teismas iš to padarė išvadą, kad nacionalinės procesinės normos egzistavimas negali paneigti, kad nacionaliniai teismai, kurių sprendimas nėra galutinis, turi galimybę pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kai jiems kyla abejonių, kaip pagrindinėje byloje, dėl Sąjungos teisės aiškinimo (minėto Sprendimo *Elchinov* 25 punktą ir 2011 m. spalio 20 d. Sprendimo *Interedil*, C-396/09, Rink. p. I-9915, 35 punktą).
- 55 Teisingumo Teismas, be to, nusprendė, kad teismas, kurio sprendimas nėra galutinis, turi turėti galimybę pateikti Teisingumo Teismui jam rūpimus klausimus, jei mano, jog dėl aukštesnio teismo atliktų teisinių vertinimų jam galėtų tekti priimti Sąjungos teisės neatitinkantį sprendimą (žr. minėto Sprendimo *Elchinov* 27 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 56 Šiomis aplinkybėmis *Plastinnova* nurodytas nepriimtiniu grindžiamas prieštaravimas gali būti tik atmestas.
- 57 Antra, Vengrijos vyriausybė tvirtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neatskleidžia priežasčių, dėl kurių mano esant būtina gauti Direktyvos 2004/48 išaiškinimą, todėl prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti atmestas kaip nepriimtinas.
- 58 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką nacionalinio teismo pateiktą prašymą Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei yra akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę yra visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema yra hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, Rink. p. I-2099, 39 punktą; 2006 m. birželio 15 d. Sprendimo *Acereda Herrera*, C-466/04, Rink. p. I-5341, 48 punktą ir 2006 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Cipolla ir kt.*, C-94/04 ir C-202/04, Rink. p. I-11421, 25 punktą).
- 59 Konstatuotina, jog nėra akivaizdu, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas neturėtų jokių ryšių su pagrindinės bylos faktais ar dalyku arba kad klausimai dėl šios teisės išaiškinimo būtų hipotetiniai. Nors šiuose klausimuose Sąjungos teisė nurodoma labai abstrakčiai, vis dėlto iš sprendimo, kuriuo teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, matyti, kad pagrindinę bylą nagrinėjantis teismas iš tiesų prašo išaiškinti Direktyvos 2004/48 2 straipsnio 1 dalį ir 3 straipsnio 2 dalį, taip pat Paryžiaus konvencijos 2 straipsnio 1 dalį ir TRIPS sutarties 41 straipsnio 1 ir 2 dalis, kad galėtų įvertinti, ar nacionalinės procesinės normos, taikytinos nagrinėjant prašymą pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, yra suderinamos su šiomis nuostatomis.
- 60 Tokiomis sąlygomis pateiktų klausimų reikšmingumo prezumpcija nebuvo paneigta.
- 61 Vadinasi, atmestinas ir šis antrasis nepriimtiniu grindžiamas prieštaravimas.
- 62 Trečia, Vengrijos vyriausybė ginčija prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą tvirtindama, kad Direktyva 2004/48 akivaizdžiai neturi reikšmės šiam ginčui išspęsti, nes ja siekiama tik suderinti civilines ir administracines priemones, taikytinas intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo atveju. Reikia pasakyti, kad šioje byloje nagrinėjamas naudingojo modelio negaliojimo klausimas, o ne intelektinės nuosavybės teisių pažeidimas.
- 63 Šiuo atžvilgiu pakanka konstatuoti, kad klausimas, ar naudingojo modelio pripažinimo negaliojančiu procedūra yra procedūra, kuria siekiama užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių gynimą, susijęs su prejudicinių klausimų esme, o ne jų priimtumu (pagal analogiją žr. 2006 m. liepos 13 d. Sprendimo

Manfredi ir kt., C-295/04-C-298/04, Rink. p. I-6619, 30 punktą ir 2010 m. spalio 21 d. Sprendimo *Padawan*, C-467/08, Rink. p. I-10055, 27 punktą). Todėl toks konstatavimas negali lemti prašymo priimti prejudicinį sprendimą atmetimo jo priimtumo vertinimo etape.

- 64 Kadangi šis trečiasis nepriimtumu grindžiamas prieštaravimas taip pat turi būti atmestas, iš visų išdėstytų argumentų išplaukia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą pripažintinas priimtinu.

Dėl esmės

- 65 Savo trimis klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Sąjungos teisė draudžia tai, kad, vykstant teisminiam procesui dėl prašymo pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, teismas:

- nėra saistomas šalių reikalavimų ir kitų jų pareiškimų ir gali *ex officio* nurodyti pateikti, jo manymu, reikalingus įrodymus,
- nėra saistomas administracinio sprendimo, priimto dėl prašymo pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, bei šiame sprendime konstatuotų faktinių aplinkybių ir
- negali iš naujo tirti įrodymų, kurie jau buvo pateikti nagrinėjant ankstesnį prašymą pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu.

- 66 Konkrečiai kalbant, iš sprendimo, kuriuo teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, matyti, kad nacionalinis teismas mano, jog Direktyva 2004/48 taikytina pagrindinėje byloje taikomai procedūrai, ir kelia klausimą dėl šios direktyvos, ypač jos 2 straipsnio 1 dalies ir 3 straipsnio 2 dalies, aiškinimo atsižvelgiant į šio sprendimo 59 punkte nurodytus Paryžiaus konvencijos ir TRIPS sutarties straipsnius.

- 67 Šiuo klausimu pirmiausia pažymėtina, kad Sąjunga pasirašė PPO steigimo sutartį, kurios sudedamoji dalis yra TRIPS sutartis, ir vėliau ją patvirtino Sprendimu 94/800. Taigi, pagal nusistovėjusią teismo praktiką TRIPS sutarties nuostatos nuo šiol yra sudedamoji Sąjungos teisės sistemos dalis, o šioje teisės sistemoje Teisingumo Teismas turi kompetenciją priimti prejudicinį sprendimą dėl šios sutarties aiškinimo (žr. 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Merck Genéricos – Productos Farmacêuticos*, C-431/05, Rink. p. I-7001, 31 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 68 Kiek tai konkrečiai susiję su kartu skaitomomis TRIPS sutarties 41 straipsnio 1 ir 2 dalimis, iš jų matyti, kad valstybės šios sutarties šalys turi užtikrinti, kad intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo tvarka, atitinkanti konkrečias sąlygas, būtų apibrėžta jų įstatymuose taip, kad būtų leidžiama imtis efektyvių veiksmų prieš kiekvieną šioje Sutartyje numatytą intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo veiksmą.

- 69 Taigi pagal šias nuostatas valstybės šios sutarties šalys, įskaitant Sąjungą, turi pareigą priimti teisės aktus, kuriais jų vidaus teisėje būtų nustatytos intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo priemonės, atitinkančios šiose nuostatose nurodytus kriterijus.

- 70 Be to, kadangi TRIPS sutartyje, kaip išplaukia iš jos 2 straipsnio 1 dalies, numatyta, jog, kiek tai susiję su šios sutarties II, III ir IV dalimis, valstybės narės laikosi Paryžiaus konvencijos 1–12 ir 19 straipsnių, TRIPS sutarties 41 straipsnio 1 ir 2 dalimi reikalaujami įstatymai turi, be kita ko, atitikti šios konvencijos 2 straipsnio 1 dalį.

- 71 Pagal Paryžiaus konvencijos 2 straipsnio 1 dalies nuostatas kiekvienos šalies, kuriai taikoma ši konvencija, piliečiai kitose šalyse, kuriose taip pat taikoma ši konvencija, naudojami pramoninės nuosavybės apsaugos atžvilgiu tokiais pačiomis privilegijomis, kokios šiuo metu arba ateityje

suteikiamos atitinkamų įstatymų tos kitos valstybės piliečiams, nevaržant šioje konvencijoje numatytų teisių. Iš to išplaukia, kad jų teisės bus saugomos taip pat, kaip ir tos šalies piliečių teisės, ir jie naudosis tomis pačiomis teisinės apsaugos priemonėmis nuo bet kokio jų teisių pažeidimo, jeigu laikysis sąlygų ir formalumų, numatytų tos šalies piliečiams.

- 72 Vadinas, pagrindinis visoms šioms TRIPS sutarties ir Paryžiaus konvencijos nuostatomis bendras elementas yra jų šalių pareiga užtikrinti savo vidaus teisėje intelektinės nuosavybės teisių gynimą numatant veiksmingus teisių gynbos būdus nuo bet kokio šių teisių pažeidimo.
- 73 Sąjunga šią teisėkūros pareigą įvykdė priimdama Direktyvą 2004/48, kuria būtent ir siekiama, kaip matyti iš jos 1 straipsnio, užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių vykdymą, valstybėse narėse nustatant tuo tikslu įvairias priemones, procedūras ir gynbos būdus.
- 74 Konkrečiai tariant, kaip matyti iš Direktyvos 2004/48 2 straipsnio 1 dalies, šioje direktyvoje numatytos priemonės, procedūros ir gynbos būdai taikomi 3 straipsnio nustatyta tvarka visiems intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams, numatytiems Sąjungos ir (arba) atitinkamos valstybės narės nacionalinės teisės aktuose.
- 75 Vadinas, visos šios minėtų sutarčių ir Direktyvos 2004/48 nuostatos (toliau – atitinkamos nuostatos) skirtos reglamentuoti ne visiems su intelektinės nuosavybės teisėmis susijusiems aspektams, o tik tiems, kurie susiję su, pirma, šių teisių gynimu ir, antra, su jų pažeidimais, ir jomis reikalaujama užtikrinti, kad egzistuočių veiksmingi teisių gynbos būdai bet kokiam esamos intelektinės nuosavybės teisės pažeidimui užkirsti, jam nutraukti ar atkuriamosioms priemonėms taikyti.
- 76 Šiuo atžvilgiu, kaip išplaukia iš Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnio, procedūra, skirta ginti intelektinės nuosavybės teises, suponuoja, kad ši teisė turėjo būti teisėtai įgyta (šiuo klausimu žr. 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Alliance for Natural Health ir kt.*, C-154/04 ir C-155/04, Rink. p. I-6451, 128 punktą).
- 77 Vadinas, kaip matyti ir iš Direktyvos 2004/48 2 straipsnio 1 dalies, atitinkamos nuostatos tik užtikrina įvairių teisių, kuriomis naudojasi intelektinės nuosavybės teises įgiję asmenys, t. y. tokių teisių savininkai, gynimą ir negali būti aiškinamos kaip reglamentuojančios įvairias priemones ir procedūras, skirtas asmenims, kurie, kaip antai ieškovė pagrindinėje byloje, nors patys nėra tokių teisių turėtojai, ginčija kitų asmenų įgytas intelektinės nuosavybės teises.
- 78 Pasakytina, kad tokia naudingojo modelio pripažinimo negaliojančiu procedūra, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, būtent ir yra skirta asmeniui, kuris, nors pats nėra intelektinės nuosavybės teisės turėtojas, ginčija atitinkamų teisių turėtojui suteiktą naudingojo modelio apsaugą.
- 79 Taigi tokia procedūra nesiekia užtikrinti intelektinės nuosavybės teisės turėtojų apsaugos, kaip tai suprantama pagal atitinkamas nuostatas.
- 80 Ši procedūra iš tiesų nesuponuoja intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo, nesvarbu, ar tai būtų susiję su šią procedūrą pradėjusiu asmeniu, – nes kadangi jis nėra tokios teisės turėtojas, jam iš esmės negali grėsti šios teisės pažeidimas, – ar su teisės, kuriai skirta ši procedūra, turėtoju, – nes prieš jį pradėta teisinė procedūra, kurioje, remiantis teisės aktais, ginčijamas jo intelektinės nuosavybės teisės egzistavimas, iš esmės negali būti laikoma pažeidimu.
- 81 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad atitinkamos nuostatos neskirtos įvairiems tokios naudingojo modelio pripažinimo negaliojančiu procedūros, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, aspektams reglamentuoti.

82 Todėl į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: kadangi Direktyvos 2004/48 2 straipsnio 1 dalies ir 3 straipsnio 2 dalies, aiškinamų atsižvelgiant į Paryžiaus konvencijos 2 straipsnio 1 dalį ir TRIPS sutarties 41 straipsnio 1 ir 2 dalis, nuostatos netaikomos naudingojo modelio pripažinimo negaliojančiu procedūrai, kaip antai aptariamai pagrindinėje byloje, šios nuostatos negali būti laikomos draudžiančiomis tai, kad, vykstant tokiam teisminiam procesui, teismas:

- nėra saistomas šalių reikalavimų ir kitų jų pareiškimų ir gali *ex officio* nurodyti pateikti, jo manymu, reikalingus įrodymus,
- nėra saistomas administracinio sprendimo, priimto dėl prašymo pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, bei šiame sprendime konstatuotų faktinių aplinkybių ir
- negali iš naujo tirti įrodymų, kurie jau buvo pateikti nagrinėjant ankstesnį prašymą pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

83 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

Kadangi 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo 2 straipsnio 1 dalies ir 3 straipsnio 2 dalies, aiškinamų atsižvelgiant į 1883 m. kovo 20 d. Paryžiuje pasirašytos Konvencijos dėl pramoninės nuosavybės saugojimo, paskutinį kartą peržiūrėtos 1967 m. liepos 14 d. Stokholme ir iš dalies pakeistos 1979 m. rugsėjo 28 d., 2 straipsnio 1 dalį ir į Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, kuri yra Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties, pasirašytos 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše ir patvirtintos 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu, 1 C priede, 41 straipsnio 1 ir 2 dalis, nuostatos netaikomos naudingojo modelio pripažinimo negaliojančiu procedūrai, kaip antai aptariamai pagrindinėje byloje, šios nuostatos negali būti laikomos draudžiančiomis tai, kad, vykstant tokiam teisminiam procesui, teismas:

- nėra saistomas šalių reikalavimų ir kitų jų pareiškimų ir gali *ex officio* nurodyti pateikti, jo manymu, reikalingus įrodymus,
- nėra saistomas administracinio sprendimo, priimto dėl prašymo pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu, bei šiame sprendime konstatuotų faktinių aplinkybių ir
- negali iš naujo tirti įrodymų, kurie jau buvo pateikti nagrinėjant ankstesnį prašymą pripažinti naudingąjį modelį negaliojančiu.

Parašai.